

MEĐUNARODNA FILOZOFSKA OLIMPIJADA¹

Bruno Ćurko

Institut za filozofiju, Zagreb
bcurko@ifzg.hr

Primljeno 29. svibnja 2008.

Prva Međunarodna filozofska olimpijada (International Philosophy Olympiad – IPO) održana je 1993. godine u Bugarskoj na inicijativu Odjela za filozofiju Sveučilišta u Sofiji. Otad se neprekidno održava svake godine u mjesecu svibnju u jednoj od država sudionica. Olimpijada se održava pod patronatom najveće međunarodne asocijacije filozofskih društava FISP, uz suradnju s UNESCO-ovim Odjelom za humanističke znanosti, filozofiju i etiku znanosti i tehnologije. Osim same popularizacije filozofije, ciljevi IPO-a su poticanje na kritičko, radoznalo i kreativno mišljenje, promicanje filozofskog mišljenja u znanosti, umjetnosti i društvenom životu, promišljanje o etičkim problemima u modernom svijetu te poticanje intelektualne razmjene među mladim ljudima iz različitih zemalja u svrhu promoviranja kulture mira. Odlukom Upravnog odbora Hrvatskoga filozofskog društva i u suradnji s Agencijom za školstvo, Republika Hrvatska na filozofskoj olimpijadi sudjeluje od 2007. godine. Olimpijada je potaknula niz nacionalnih natjecanja iz filozofije diljem svijeta. Ovo međunarodno natjecanje dobar je način za popularizaciju filozofije među srednjoškolskom populacijom.

Ključne riječi: Međunarodna filozofska olimpijada, filozofija, popularizacija filozofije

Međunarodna filozofska olimpijada (*International Philosophy Olympiad*, u daljem tekstu IPO) je natjecanje iz filozofije na svjetskoj razini za učenike srednjih škola. Počeci ovoga svjetskog natjecanja

¹ Zahvaljujem dr. sc. Ivanu Kolevu koji mi je ustupio sve informacije potrebne za ovaj članak koje nisu dostupne u tiskanim i elektroničkim izvorima.

sežu u 1988. godinu kad je počelo organiziranje Državnog natjecanja iz filozofije u Bugarskoj. Na inicijativu Ivana Koleva, profesora s Odjela za filozofiju, 1993. godine organizirana je prva Međunarodna filozofska olimpijada. Članovi osnivačkog odbora uz Ivana Koleva bili su: Gerd Gerhard iz Njemačke, Katalin Havas iz Mađarske, Wladislaw Krajewski iz Poljske, Florina Otet iz Rumunjske te Nuran Direk iz Turske. U veljači 1995. u sjedištu UNESCO-a održan je sastanak stručnjaka s područja filozofije odgoja u svezi s UNESCO-ovim projektom »Filozofija i demokracija u svijetu«. Na istom je sastanku odlučeno da se podupre i promovira IPO, ali i nacionalna natjecanja iz filozofije.² Odlučeno je da se podupru sva natjecanja iz filozofije koja su u skladu s pravilima Međunarodne olimpijade, s ciljem podrške praktičnoj filozofiji i kritičkom promišljanju. Ocijenjeno je kako je ovo dobar način za približavanje filozofije mladim ljudima. Za vrijeme trajanja trećeg IPO-a, 1995. godine, osnovan je Međunarodni organizacijski odbor Olimpijade. Tajništvo IPO-a smješteno je na sofijskom sveučilištu. Organizacijski odbor prihvatio je pismo namjere u kojem se zahtijeva povećanje broja sudionika Olimpijade. Od tada do danas broj zemalja koje sudjeluju na Olimpijadi konstantno raste i širi se na sve kontinente. UNESCO je i 1996. ponovio svoju potporu Olimpijadi, ocjenjujući izvršnom samu organizaciju. Međunarodni izvršni odbor IPO-a je 9. svibnja 1999. uputio pismo Međunarodnoj federaciji filozofskih društava (u nastavku FISP³) u kojem tu filozofsku udrugu mole da pripomogne u organizaciji Olimpijade, što je u skladu i s FISP-ovim statutom. Na sastanku 5. svibnja 2000. godine u Münsteru, Organizacijski je odbor prihvatio novi statut, po kojem će sljedeći IPO-i biti pod patronatom FISP-a, uz potporu UNESCO-ova Odjela za humanističke znanosti, filozofiju i etiku znanosti i tehnologije.⁴ Sve je to potvrđeno na sastanku Upravnog odbora IPO-a i FISP-a, održanom 16. rujna 2000. godine u Istanbulu. Pravila IPO-a, koja su tada prihvaćena, pripremio je Upravni odbor IPO-a u suradnji s FISP-om.

² Vidi: »Conclusions of the International Study Days Philosophy and Democracy in the World«, February 15–16, 1995.

³ FISP – Fédération Internationale des Sociétés de Philosophie, International Federation of Philosophical Societies – Međunarodna federacija filozofskih društava. Više o FISP-u na <http://www.fisp.org/>.

⁴ UNESCO – Division of Philosophy & Ethics, and later Section of Philosophy and Human Sciences, više o ovoj UNESCO-ovoj organizaciji na: http://portal.unesco.org/shs/en/ev.php-URL_ID=1396&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html.

Službena tijela IPO-a

IPO ima četiri službena tijela koja upravljaju natjecanjem. Međunarodni izvršni odbor čine vođe izaslanstava onih zemalja koje su već bile domaćini Olimpijade. Ovaj odbor sastaje se svake godine u vrijeme održavanja Olimpijade pod predsjedanjem predsjednika Nacionalnoga organizacijskog odbora zemlje domaćina. Međunarodni izvršni odbor raspravlja o mogućnostima poboljšanja Olimpijade, svake godine bira svog predstavnika u Upravni odbor IPO-a, te određuje buduće zemlje domaćine. Osim toga, Međunarodni izvršni odbor može isključiti iz IPO-a osobe koje su prekršile pravila IPO-a, ali može i izabrati nekoliko svojih predstavnika koji će razmatrati i predložiti promjene pravila natjecanja u suradnji s FISP-ovim članovima upravnog odbora. Ako takav prijedlog dobije dvije trećine glasova međunarodnog odbora, prijedlog se upućuje FISP-ovu upravnom odboru.

Drugo tijelo IPO-a jest Upravni odbor koji se sastoji od predstavnika UNESCO-a, tri člana FISP-ova upravnog odbora ili predstavnika koje je izabrao taj odbor, te dva člana Međunarodnog izvršnog odbora. Upravnim odborom predsjedava predsjednik FISP-a ili njegov službeni izaslanik. Upravni odbor surađuje s nacionalnim organizacijskim odborom u samoj organizaciji, pomaže pronaći financijsku potporu i određuje nagrade. Upravo je ovo odbor koji na kraju natjecanja ocjenjuje najbolje eseje i daje završnu ocjenu, a samim time i određuje pobjednike.

Nacionalni organizacijski odbor formira se svake godine 1. lipnja i djeluje do 31. svibnja sljedeće godine. U suradnji s ostalim tijelima IPO-a, taj odbor nosi najveći teret organizacije same olimpijade.

Međunarodni žiri sastavljen je od vođa delegacija svih država koje sudjeluju na IPO-u i većina mentora učenikā koji se natječu. Članovi žirija sudjeluju u ispravljanju eseja u prvoj i drugoj evaluaciji te određuju koliko će eseja biti proslijeđeno upravnom odboru na treću, završnu evaluaciju.

Tajništvo Međunarodnoga izvršnog odbora smješteno je na Odjelu za filozofiju Sveučilišta u Sofiji. Njegova je zadaća arhivirati podatke svih dotadašnjih IPO-a, ažurirati službene mrežne stranice IPO-a,⁵ pripremati biltene IPO-a i ostale relevantne materijale.

Ciljevi IPO-a:

⁵ Vidi: <http://www.philosophy-olympiad.org/>.

Službeni ciljevi Olimpijade su:

- »1. Popularizirati filozofsku edukaciju u srednjim školama, te zainteresirati srednjoškolce za filozofiju.
2. Poticati kritičko, radozno i kreativno mišljenje.
3. Promicati filozofsko mišljenje u znanosti, umjetnosti i društvenom životu.
4. Njegovati osjetljivost prema etičkim problemima u modernom svijetu.
5. Poticati intelektualnu razmjenu te osigurati osobne kontakte između mladih ljudi iz različitih zemalja u svrhu promoviranja kulture mira«. ⁶

Pravila natjecanja IPO-a

Internacionalna filozofska olimpijada održava se svake godine u mjesecu svibnju u jednoj od država koje sudjeluju u natjecanju. ⁷ Na IPO-u mogu sudjelovati sve zemlje svijeta. Svaka zemlja sudionica može sudjelovati s jednim ili dva natjecatelja, osim zemlje domaćina, koja može sudjelovati u natjecanju s najviše deset natjecatelja. Nacionalni organizacijski odbor osigurava smještaj i obroke za učenike i vođe državnih ekipa. Uz vođe ekipa, na olimpijadi su dobrodošli i mentori učenika, koji moraju participirati u troškovima smještaja i hrane. Natjecatelji za Međunarodnu olimpijadu odabiru se na nacionalnim, odnosno državnim natjecanjima. Upravo je Međunarodna filozofska olimpijada inicirala pokretanje takvih natjecanja u zemljama sudionicima IPO-a. Pravila koja vrijede na takvim natjecanjima moraju biti u skladu s pravilima IPO-a, koja su donijeli Upravni odbor IPO-a i Upravni odbor FISP-a. Postoje iznimke poput Republike Hrvatske koja već osam godina samostalno organizira Državno natjecanje iz filozofije za srednjoškolske učenike, a koje nije u potpunosti usklađeno s IPO-ovim pravilnikom. Hrvatsko natjecanje za plasman na međunarodnu olimpijadu poseban je i odijeljen dio državnog natjecanja.

Nacionalna se natjecanja održavaju pod pokroviteljstvom nacionalnih filozofskih društava koja su, u pravilu, članovi FISP-a. U posebnim slučajevima neke natjecatelje može odobriti Upravni odbor IPO-a.

⁶ O službenim ciljevima IPO-a može se pročitati u svim popratnim materijalima koji prate Međunarodnu filozofsku olimpijadu, a dostupni su i na: <http://www.philosophy-olympiad.org/doc/Statute.htm>.

⁷ O dosadašnjim domaćinima i državama sudionicama Međunarodne filozofske olimpijade vidjeti Prilog 1.

Natjecateljski dio IPO-a sastoji se od pisanja filozofskog eseja. Svaki učenik piše esej o jednoj od četiriju zadanih tema.⁸ Prije 1. ožujka svake godine vođe nacionalnih izaslanstava šalju jednu ili dvije teme glavnom tajniku FISP-a.⁹ Tema mora biti na jednom službenom jeziku IPO-a te mora sadržavati bilješku o svom izvoru. Upravni odbor IPO-a od pristiglih prijedloga bira četiri teme. Učenicima teme moraju biti prezentirane na sva tri službena jezika IPO-a: engleskom, njemačkom ili francuskom. Učenici moraju svoj esej pisati na jednom od tih triju jezika, ali ne na svome materinskom. Pisanje eseja traje 4 sata i piše se na računalu. Imena autora eseja su tajna sve do objave finalnih rezultata.

Međunarodni žiri ocjenjuje eseje u dva evaluacijska stupnja. U prvoj evaluaciji biraju se najbolji eseji za drugu evaluaciju, tijekom koje se biraju najbolji od najboljih i upućuju Upravnom odboru na treći, završni evaluacijski stupanj. Kriteriji evaluacije su: dosljednost, uvjerljivost argumenata, filozofsko znanje, originalnost i povezanost s temom. Svaki ocjenjivač daje svoje ocjene u skali do deset bodova:

- 1–5 bodova, ispravljач smatra da esej nije dovoljno dobar za sljedeći stupanj natjecanja;
- 5,5–7 bodova, ispravljач smatra kako esej nije dovoljno dobar za drugi evaluacijski stupanj, ali je moguće da drugi ocjenjivači ovaj esej ocijene bolje.
- 7,5–10 bodova, ocjenjivač smatra da je esej dovoljno dobar da prijeđe na sljedeći stupanj natjecanja.

Do 2007. godine na prvom ocjenjivanju sudjelovala su tri ocjenjivača, a od te godine broj ocjenjivača na prvoj evaluaciji popeo se na četiri. Ako se dogodi da je razlika u ocjenama za isti esej veća od četiri boda, međunarodni žiri odlučuje čija ocjena ostaje. Na kraju prvog dijela ocjenjivanja, esej koji u prosjeku ima najmanje 7,5 bodova ide u sljedeći stupanj ocjenjivanja. Na drugoj evaluaciji eseja, esej ocjenjuje dva dodatna, nova ocjenjivača. Prosječna ocjena eseja računa se na osnovi svih ocjena koje je dobio na prvom i drugom stupnju evaluacije. Na kraju ovog kruga ocjenjivanja Organizacijski odbor izabire najbolje eseje za treći krug. U trećem krugu Upravni odbor IPO-a izabire tri najbolja eseja i odlučuje o finalnom redosljedu.

⁸ Dosadašnje teme Međunarodne filozofske olimpijade prikazane su u Prilogu 1.

⁹ Hrvatske prijedloge tema za 15. i 16. Međunarodnu filozofsku olimpijadu vidjeti u Prilogu 2.

Najboljim esejima, odnosno njihovim piscima, uručuju se simbolične nagrade: zlatna, srebrna, brončana i medalja časti. Od 16. Međunarodne filozofske olimpijade (2008. godine) uvedena je i specijalna nagrada. To je nagrada koju dobivaju učenici čiji su eseji vrlo dobri, ali nisu među prva četiri mjesta. Upravni odbor odlučuje koliko će medalja biti podijeljeno. Nekoliko podjednako dobrih eseja može dijeliti npr. drugo ili treće mjesto i time dobiti srebrnu ili brončanu medalju.¹⁰

Okrugli stolovi

Osim službenog natjecanja, svake se godine organiziraju i okrugli stolovi na unaprijed zadane teme. Prvi se okrugli stol sastoji od nekoliko predavanja vezanih uz povijest filozofije zemlje sudionika i za aktualne filozofsko-znanstvene teme. Sve završi 'dobrom' diskusijom vezanom uz zadane teme.

Drugi okrugli stol priređuje se za učenike natjecatelje. Oni se dijele u nekoliko skupina. Svaka skupina određuje svojeg predstavnika koji ih zastupa na završnom izlaganju. Završno izlaganje, odnosno sam okrugli stol, održava se pred svim sudionicima i gostima. Svaki predstavnik iznosi teze svoje grupe i *rešeta* se pitanjima. U većini je slučajeva upravo ovaj dio IPO-a najzanimljiviji i najkvalitetniji. Mladi se ljudi, barem oni koji sudjeluju na ovom natjecanju, izvršno snalaze s najaktualnijim filozofskim temama i imaju što pokazati svojim mentorima i ostalim »profesionalnim« filozofima. Zavidna razina njihovih rasprava, kritičko pristupanje zadanoj materiji, duboko promišljanje o srži problema, samo su neki od pokazatelja *dobre filozofije* koju ovi mladi ljudi posjeduju. Događanja poput ovih najbolje su prilike da se uvjerimo kako mlade ljude diljem svijeta prate isti ili barem slični problemi koji se ne mogu rješavati bez temeljnih znanja iz neke od filozofskih disciplina. Ovakav nenatjecateljski dio izvrstan je način kako možemo mlade ljude privući filozofiji i svim njezinim vrlinama i manama.

Zaključak

Međunarodna filozofska olimpijada sigurno je najvažniji godišnji događaj za učeničku populaciju koja je sklona filozofiji i filozofskom promišljanju. Dok sva postojeća svjetska srednjoškolska natjecanja,

¹⁰ Distribuciju nagrada prema državama sudionicama u razdoblju od 2000. do 2008. godine vidjeti u Prilogu 3.

radi svoje ‘primjenjivosti’ u sadašnjosti ili ‘popularnosti’, bez problema rješavaju financijske probleme i dobivaju veliku pozornost u svjetskim medijima, IPO ostaje malo natjecanje skupine entuzijasta. Ipak, IPO je veliko natjecanje, velikih entuzijasta koje je na svojoj ozbiljnosti dobilo aktivnim uključivanjem FISP-a uz potporu UNESCO-a. Naravno, ovakvi su događaji izvrsna prilika za druženja učenika i mentora iz raznih država svijeta iz kojih se rađaju prijateljstva i suradnja. Olimpijski duh kojim odiše IPO najvrjedniji je dio ovog natjecanja, a najočitiije se izražava u završnoj ceremoniji koja je ujedno i proglašenje pobjednikā. Iščekivanje proglašavanja desetak najboljih teče u prijateljskoj i pozitivnoj atmosferi. Nakon ovog natjecanja nema *repora* punih ružnih gesta i riječi, suza i ljutnje koji su sastavni dio većine ovakvih i sličnih natjecanja. Čini se da većina sudionika uživa u pobjedi najboljega, bez obzira na to tko on bio.

Odnos zemalja sudionica prema IPO-u je različit. Neke zemlje, poput Zimbabvea, Albanije, Urugvaja i Venezuele, sudjelovale su na olimpijadi samo jedanput zbog nedostataka financijske potpore njihovih vlada. Zanimljivo je spomenuti kako je npr. 2007. godine učenica iz Argentine, Victoria Murphy, koja je osvojila drugo mjesto na natjecanju u domovini, sama financirala svoj dolazak na IPO. Argentinsko ministarstvo prosvjete odbilo je platiti putne troškove argentinskom izaslanstvu, pa se tako izaslanstvo Argentine sastojalo od Victorije Murphy i njezina oca. Za razliku od ovakvog ‘maćehinskog’ odnosa prema svojim predstavnicima na olimpijadi, skandinavske zemlje imaju više sluha za ovo natjecanje. Spomenimo Finsku, koja na IPO uz standardnu ekipu šalje sedam do osam studenata i profesora filozofije koji su sudjelovali u pripremama učenika. Najviše pohvala zaslužuju Bugarska, Rumunjska, Turska, Poljska i Njemačka koje su svake godine redoviti sudionici. Hrvatsko se izaslanstvo s druge olimpijade na kojoj je Hrvatska sudjelovala vratilo s nagradom. Učenica Stephanie Strunjak 2008. godine osvojila je jednu od specijalnih nagrada na Filozofskoj olimpijadi u Iašiju u Rumunjskoj.¹¹

¹¹ Na olimpijadi održanoj 2007. godine u Turskoj, Hrvatska je sudjelovala u sastavu: Luka Lambaša i Ema Mengušić Škugor – učenici Gimnazije Antuna Vrančića iz Šibenika; Nives Triva – njihova mentorica, te Bruno Ćurko s Instituta za filozofiju, Zagreb, kao vođa izaslanstva. Članovi hrvatske delegacije na 16. Međunarodnoj filozofskoj olimpijadi 2008. godine (Iaši, Rumunjska) bili su: učenice Tanja Ježabek iz Gimnazije Daruvar i Stephanie Strunjak iz XVI. gimnazije u Zagrebu, koja je osvojila i specijalnu nagradu, te Jela Kusaković iz daruvarske gimnazije, ujedno i mentorica Tanje Ježabek te Bruno Ćurko kao vođa delegacije.

Koliko IPO uspijeva u svojim ciljevima i namjerama, najbolje opisuje podatak da godišnje na prednatjecanjima, odnosno nacionalnim natjecanjima, sudjeluje oko deset tisuća učenika. Osim službenih ciljeva olimpijade, koji se sve bolje ostvaruju, ono što IPO nudi svima koji u njemu sudjeluju, na bilo koji način, jest spoznaja da bavljenje filozofijom ni danas nije Sizifov posao.

Prilog 1. Kronologija Međunarodne filozofske olimpijade

I. Međunarodna filozofska olimpijada

Bugarska, 1993. godina.

Pet država sudionica: Bugarska, Rumunjska, Turska, Poljska i Njemačka.

Teme eseja:

1. »Home is far more a state of mind than landscape.« G. Bachelard.
2. »Children are antiquities.« G. Bachelard.
3. »Everything we see could be otherwise.« Wittgenstein.
4. »Without 'now' there wouldn't be time and without time there wouldn't be 'now'.« Aristotle.

II. Međunarodna filozofska olimpijada

Bugarska, svibanj 1994. godine.

Pet država sudionica: Bugarska, Rumunjska, Turska, Poljska i Njemačka.

Teme eseja:

1. »Der Mensch ist für den Menschen ein 'Gott'.« B. Spinoza.
2. »Wo ist die Zeit geblieben? Bin ich nicht in einen tiefen Brunnen gefallen? Die Welt schläft.« F. Nietzsche.
3. »Wenn Beine und Arme einen eigenen Willen hätten, wären sie nicht (in der Lage der) Glieder geblieben.« Pascal.

III. Međunarodna filozofska olimpijada

Bugarska, Stara Zagora, svibanj 1995. godine.

Pet država sudionica: Bugarska, Rumunjska, Turska, Poljska i Njemačka.

Teme eseja:

1. »Everyone is someone else and no one is himself.« M. Heidegger.
2. »Actually it is impossible for us to consider ourselves non-existent.« M. Unamuno.
3. »Should we start from the premise that one is totally forbidden to do injustice, or should we consider that under some circumstances that is permitted?« Plato.
4. »To be a philosopher means to travel all the time; questions in philosophy are more essential than answers.« K. Jaspers.

IV. Međunarodna filozofska olimpijada

Turska, Istanbul, svibanj 1996.

Šest država sudionica: Turska, Bugarska, Rumunjska, Poljska, Mađarska i Njemačka.

Teme eseja:

1. »Nothing is true, everything is permitted...« F. Nietzsche.
2. »The evil in the world originates always from ignorance, and good will may cause as much damage as malice, if it is not enlightened.« A. Camus.
3. »The limits of your language are the limits of your world.« L. Wittgenstein.
4. »So act that you treat humanity in your person, as well as in the person of every other human being, also as a goal, never as a means.« I. Kant.

V. Međunarodna filozofska olimpijada

Poljska, Varšava, svibanj 1997. godine.

Sedam država sudionica: Bugarska, Rumunjska, Mađarska, Litva, Njemačka, Turska, Poljska.

Teme eseja:

1. Is philosophy a science?
2. »Der Künstler läßt uns durch sein Auge in die Welt blicken.« A. Schopenhauer.
3. »Justice without force is powerless, force without justice is tyrannical.« Pascal.
4. »The idea that one should seek the truth for its own sake doesn't make sense to us pragmatists. We cannot regard the truth as the

aim of an investigation. The aim of an investigation is rather to come to an agreement between people about what to do and about the intended ends as well as the means, which we can realize these ends with. [...] All the descriptions we can give of things are descriptions which conform with our ends. [...] All we have to know is whether there are competing descriptions which are more useful to our purposes.« Richard Rorty, »Relativism: To discover and to invent«, *Information Philosophie* 1/1997, p. 14–16.

VI. Međunarodna filozofska olimpijada

Rumunjska, Brašov, svibanj 1998. godine.

Osam država sudionica: Rumunjska, Bugarska, Poljska, Turska, Njemačka, Mađarska, Ukrajina i Albanija.

Teme eseja:

1. »Tatsächlich haben wir zwei Arten von Moral nebeneinander: eine, die wir predigen, aber nicht praktizieren, und eine andere, die wir praktizieren, aber selten predigen.« B. Russell.
2. »Wir sehen die Welt so, wie wir sie sehen wollen.« A. Schopenhauer.
3. »Der Mensch wird durch die anderen geschaffen.« M. de Montaigne.
4. »Übrigens ist mir alles verhaßt, was mich bloß belehrt, ohne meine Tätigkeit zu vermehren oder unmittelbar zu beleben.« Goethe.

VII. Međunarodna filozofska olimpijada

Mađarska, Budimpešta, svibanj 1999. godine.

Jedanaest država sudionica: Mađarska, Bugarska, Poljska, Turska, Rumunjska, Ukrajina, Njemačka, Sjedinjene Američke Države, Argentina, Italija, Slovenija.

Teme eseja:

1. »It is impossible to conceive anything at all in the world, or even out of it, which can be taken as good without qualification, except a good will.« I. Kant.
2. »Desire is the essence of the human being.« B. Spinoza.

3. »What we call ‘laws’ are hypotheses or conjectures which always form a part of some larger system of theories and which, therefore, can never be tested in isolation.« K.R. Popper.
4. Is knowledge power?

VIII. Međunarodna filozofska olimpijada

Njemačka, Múnster, svibanj 2000. godine.

Jedanaest država sudionica: Argentina, Bugarska, Njemačka, Mađarska, Italija, Litva, Poljska, Rumunjska, Slovenija, Turska, Sjedinjene Američke Države.

Teme eseja:

1. »Time is not something which exists of itself [...]. Time is, therefore, a purely subjective condition of (human) intuition [...] and in itself, apart from the subject, it is nothing.« I. Kant, *Kritik der reinen Vernunft*, B 49 A33 / B 51 A35.
2. »The passing from the state of nature to civil society produces a remarkable change in man; it puts justice as a rule of conduct in the place of instinct, and gives his actions the moral quality they previously lacked.« J.-J. Rousseau, *The Social Contract*.
3. »A process which led from the amoeba to man appeared to the philosophers to be obviously a progress – though whether the amoeba would agree with this opinion is not known.« B. Russell.
4. »All men naturally desire knowledge.« Aristotle, *The Metaphysics*, Book I. 980a.

IX. Međunarodna filozofska olimpijada

Philadelphia, SAD, svibanj 2001. godine.

Petnaest država sudionica: Argentina, Bangladeš, Bugarska, Njemačka, Italija, Japan, Litva, Poljska, Rumunjska, Slovenija, Turska, Urugvaj, Sjedinjene Američke Države, Venezuela i Zimbabve.

Teme eseja:

1. »The laws of conscience, which we pretend to be derived from nature, proceed from custom [...].« M. de Montaigne, *Essais*, Chapter XXII.
2. »If we extend unlimited tolerance even to those who are intolerant, if we are not prepared to defend a tolerant society against the

onslaught of the intolerant, then the tolerant will be destroyed, and tolerance with them.« K.R. Popper, *The Open Society and its Enemies*. Vol. I. Routledge, London 1945, p. 265.

3. »I just had to consult myself about what I want to do, everything I feel to be good is good, everything I feel to be bad is bad...« J.-J. Rousseau.
4. »Hereby it is manifest, that during the time men live without a common power to keep them all in awe, they are in that condition, which is called war; and such a war as is of every man, against every man.« Th. Hobbes, *Leviathan*, Ch. XIII.

X. Međunarodna filozofska olimpijada¹²

Japan, Tokio, 12–16. svibnja 2002. godine.

Petnaest država sudionica: Argentina, Bugarska, Finska, Mađarska, Italija, Japan, Južna Koreja, Litva, Poljska, Rumunjska, Rusija, Slovenija, Turska, Ukrajina.

Teme eseja:

1. »So you would have us qualify our former notion of the just man by an addition. We then said it was just to do good to a friend and evil to an enemy, but now we are to add that it is just to benefit the friend if he is good and harm the enemy if he is bad?« Plato, *Republic*.
2. »Those who cannot remember the past are condemned to repeat it.« George Santayana 1863–1952, *The Life of Reason*, ch.12.
3. »But to be able to say that a point is black or white, I must first know under what conditions a point is called white or black; in order to be able to say: ‘p’ is true (or false), I must have determined under what conditions I call ‘p’ true, and thereby determine the sense of the proposition.« L. Wittgenstein, *Tractatus Logico Philosophicus*.
4. »It is another paradox, but God as the true absolute must be Satan too. Only then can God be said to be truly omniscient and omnipotent. [...] The absolute God must include absolute negation within himself, and must be the God who descends into ultimate evil.« Nishida Kitaro, *Last Writing – Nothingness and the Religious Worldview*.

¹² Vidi: <http://global-dialogue.com/ipo/olympiadmain.htm>.

XI. Međunarodna filozofska olimpijada

Argentina, Buenos Aires, 7–10. svibnja 2003.

Osamnaest država sudionica: Argentina, Bugarska, Čile, Kolumbija, Njemačka, Mađarska, Italija, Japan, Južna Koreja, Litva, Paragvaj, Poljska, Rumunjska, Slovenija, Turska, Ukrajina, Urugvaj i Sjedinjene Američke Države.

Teme eseja:

1. »The laws of conscience, which we pretend to be derived from nature, proceed from custom.« M. de Montaigne, *Essais*, 1595, chapter XXII.
2. »The maxims of the philosophers on the conditions under which public peace is possible shall be consulted by states which are armed for war.« I. Kant, *Perpetual Peace*.
3. »The existence of this inclination to aggression, which we can detect in our selves and justly assume to be present in others, is the factor which disturbs our relations with our neighbour and which forces civilisation into such a high expenditure of energy. In consequence of this primary mutual hostility of human beings, civilised society is perpetually threatened with disintegration.« S. Freud, *Civilisation and its Discontents*.

XII. Međunarodna filozofska olimpijada¹³

Južna Koreja, Seul, 19–23. svibnja 2004.

Sedamnaest država sudionica: Argentina, Austrija, Bugarska, Finska, Njemačka, Mađarska, Italija, Japan, Koreja, Litva, Paragvaj, Poljska, Rumunjska, Slovenija, Turska, Ukrajina i Urugvaj.

Teme eseja:

1. »The decisive argument which is employed by common sense against freedom consists in reminding us of our impotence. Far from being able to modify our situation at our whim, we seem to be unable to change ourselves. I am not ‘free’ either to escape the lot of my class, of my nation, of my family, or even to build up my own power or my fortune or to conquer my most insignificant appetites or habits.« J.-P. Sartre, *Being and Nothingness*.
2. »The will to truth requires critique – let us define our task in this way – the value of truth must for once, by way of experiment,

¹³ Vidi: <http://www.philosophiad.org/>.

be called into question ...« F. Nietzsche: *On the Genealogy of Morals*, 3–24.

3. »In fact, history does not belong to us, but we belong to history.« H.-G. Gadamer: *Truth and Method*, 1989.
4. Does sciences need philosophy?

XIII. Međunarodna filozofska olimpijada¹⁴

Poljska, Varšava, 19–23. svibnja 2005.

Petnaest država sudionica: Argentina, Austrija, Bugarska, Estonija, Finska, Njemačka, Mađarska, Izrael, Italija, Japan, Južna Koreja, Litva, Norveška, Poljska, Rumunjska i Turska.

Teme eseja:

1. »If I had to choose between betraying my country and betraying my friend, I hope I should have the guts to betray my country.« E. M. Forster.
2. »Today, the truth is dispersed across many universes of discourse which can no longer be arranged in a hierarchy. However, in each of these discourses, we search tenaciously for insights that can convince all.« J. Habermas.
3. »Hedonism, pessimism, utilitarianism, eudemonism – all these systems that measure the value of things taking into account the pleasure or pain that go along with them, that is to say, according to any non-core condition or facts, are seen as if they do not go in depth and being naive. Any man with his constructive faculty in place and a conscience of an artist can only regard this with irony and pity from a distance.« F. Nietzsche.
4. »Language is a labyrinth of paths. You approach from one side and know your way about; you approach the same place from another side and no longer know your way about.« L. Wittgenstein.

XIV. Međunarodna filozofska olimpijada¹⁵

Italija, Cosenza, 13–16. svibnja 2005. godine.

Osamnaest država sudionica: Argentina, Austrija, Bugarska, Južna Koreja, Estonija, Finska, Njemačka, Japan, Grčka, Izrael, Italija, Norveška, Poljska, Rumunjska, Slovenija, Švicarska, Turska i Mađarska.

¹⁴ Vidi: <http://www.filozofia.org.pl/ipo/index2.html>.

¹⁵ Vidi: http://www.sficalabria.it/ipo/ipo_index.htm.

Teme eseja:

1. »For a large class of cases – though not for all – in which we employ the word ‘meaning’ it can be defined thus: the meaning of a word is its use in the language.« L. Wittgenstein, *Philosophical Investigations*.
2. »The philosophers have only *interpreted* the world, in various ways; the point, however, is to change it.« Karl Marx, *Thesen über Feuerbach*, XI.
3. »To know a thing we must love it, and to love a thing we must know it.« Kitaro Nishida, *An Inquiry into the Good*.
4. »In short, the actions of man are never free; they are always the necessary consequence of it’s temperament, of the received ideas, and of the nations, either true or false, which he has formed to himself of happiness; of his opinions, strengthened by example, by education, and by daily experience.« Paul-Henri Dietrich Holbach, *System of Nature*, transl. by H.D. Robinson, Batoche Books, Kitchener 2001, page 104 (Chapter XI: »Of the System of Man’s Free Agency«).

XV. Međunarodna filozofska olimpijada¹⁶

Turska, Antalya, 18–22. svibanj 2007. godine.

Dvadeset i dvije države sudionice: Argentina, Austrija, Bugarska, Hrvatska, Estonija, Finska, Njemačka, Grčka, Izrael, Italija, Japan, Litva, Mađarska, Norveška, Poljska, Rumunjska, Rusija, Srbija, Slovenija, Južna Koreja, Švicarska i Turska.

Teme eseja:

1. »It follows, plainly, from the explanation given above, of the foundation of state, the ultimate aim of government is not to rule, or restrain, by fear, nor to exact obedience, but contrariwise, to free every man from fear, that he may live in all possible security; in other words, the strengthen his natural right to exist and work, without injury to himself and others.« B. Spinoza, *Theological-Political Treatise*, Chapter XX.
2. »There are two things, that fill the mind with ever new and increasing admiration and awe... – the starry sky above me and the moral law within me.« I. Kant, *Critique of Practical Reason*, »Conclusion«.

¹⁶ Vidi: <http://www.tfk.org.tr/>.

3. »Space is not in the subject, nor is the world in space.« M. Heidegger, *Being and Time*.
4. »And for this reason justice is regarded as the highest of all virtues,... and as the proverb has it, 'In justice every virtue is summed up.' It is complete virtue and excellence in the fullest sense, because it is the practise of complete virtue. It is complete because he who possesses it can make use of his virtue not only by himself but also in his relations with his fellow men.« Aristotle, *Nicomachean Ethics*.

XVI. Međunarodna filozofska olimpijada

Rumunjska, Iași, 18–22. svibanj 2008.

Dvadeset i tri države sudionice: Argentina, Austrija, Bugarska, Danska, Estonija, Finska, Hrvatska, Indija, Njemačka, Grčka, Izrael, Italija, Japan, Litva, Mađarska, Norveška, Poljska, Rumunjska, Rusija, Slovenija, Južna Koreja, Švicarska i Turska.

Teme eseja:

1. Is the person identical with its body?
2. »It is true that in democracies, the people seems to do what it wishes; but political freedom does not at all consist in doing what one wishes.« Montesquieu, *De l'esprit des lois*, livre XI, chaptire III.
3. »Where there is no common power, there is no law; where no law, no injustice.« Th. Hobbes, *Leviathan*, I, 13.
4. »A free man must be able to endure it when his fellow men act und live otherwise than he considers proper. He must free himself from the habit, just as soon as something does not please him, of calling for the police.« L. von Mises: *Liberalismus*, Teil I, Kapitel 11.

Prilog 2. Hrvatski prijedlozi tema za Međunarodnu filozofsku olimpijadu

Prijedlozi za 2007. godinu:

1. U originalu na latinskom:

»In qua re philosophanda sensuum testimoniis rationumque probationibus utamur, nulla veterum magna nomina exhorreamus, sed res ipsas

verumque in rebus verique causas philosophemur. Veritatem veritatis gratia inquiramus.« Franciscus Patricius, *Philosophiae de rerum natura libri duo* (Ferrariae: Excudebat Victor Baldinus, 1587), f. 2r.

Engleski prijevod:

»Concerning the topic of the philosophical enquiry, let our examination rely on the evidence of the senses as well as on the questioning of the arguments. Let us not knuckle under to grand authorities of the past. Let us not knuckle under to grand authorities of the past. Let us philosophize instead on the things themselves as well as on the truth in things and on the causes of the truth. Let the truth be enquired because of the truth itself.« Franciscus Patricius, *Philosophiae de rerum natura libri duo* (Ferrariae: Excudebat Victor Baldinus, 1587), f. 2r.

2. U originalu na latinskom:

»Talia sunt multa in natura, quae in suis umbris potius videntur quam in se.« Marcus Antonius de Dominis, *Euripus seu de fluxu et refluxu maris* (Romae: Apud Andream Phaeum, 1624), p. 26.

Engleski prijevod:

»Thus many things are revealed to us in nature not as entities but rather as their own shadows instead.« Marcus Antonius de Dominis, *Euripus seu de fluxu et refluxu maris* (Romae: Apud Andream Phaeum, 1624), p. 26

Prijedloge odabrali: dr. sc. Ivica Martinović i Bruno Ćurko, prof.

Prijevod na engleski jezik: mr. sc. Estella Petrić Bajlo i dr. sc. Ivica Martinović.

Prijedlozi za 2008. godinu:

1. »The reading of all good books is like a conversation with the finest men of past centuries.« Rene Descartes, *Discourse on Method*.
2. »But I simply can't stand a view limited to this earth, I feel life is so small unless it has windows into other worlds... I like mathematics largely because it is not human.« Bertrand Russell, *Letters*.

Prijedloge odabrao Odbor za nastavu filozofije, logike i etike Hrvatskoga filozofskog društva.

Prilog 3. Distribucija nagrada prema državama sudionicama u razdoblju od 2000. do 2008. godine.

Država	Broj nagrada (2000. – 2008.)					Ukupan broj sudjelovanja (broj sudjelovanja 2000–2008)
	Prva nagrada	Druga nagrada	Treća nagrada	Medalja časti	Specijalna nagrada	
Turska	3	2	1	2		16 (9)
Njemačka	3		1	3	1	16 (9)
Rumunjska	2	2	1	7	2	16 (9)
Poljska	2	3		1		16 (9)
Italija	1	2	2	5		10 (9)
Bugarska	1			4		16 (9)
Finska		1	3			6 (6)
Austrija		1	1	4		5 (5)
Argentina		1		3		10 (9)
Srbija		1				1 (1)
Venezuela		1				1 (1)
Švicarska		1		2		3 (3)
Južna Koreja			2	4	1	7 (7)
Slovenija			2	3	1	9 (7)
Izrael			1	3		4 (4)
Rusija			1	1		3 (3)
Mađarska				7		12 (8)
Litva				3		9 (8)
Estonija				3	1	4 (4)
Japan				3		8 (8)
Norveška				2		4 (4)
Indija				1	1	1 (1)
Grčka				1		3 (3)
Danska					2	1 (1)

Država	Broj nagrada (2000. – 2008.)					Ukupan broj sudjelovanja (broj sudjelovanja 2000–2008)
	Prva nagrada	Druga nagrada	Treća nagrada	Medalja časti	Specijalna nagrada	
Hrvatska					1	2 (2)
Ukrajina						5 (3)
SAD						4 (3)
Urugvaj						3 (3)
Paragvaj						2 (2)
Bangladeš						1 (1)
Čile						1 (1)
Kolumbija						1 (1)
Zimbabve						1 (1)
Albanija						1

Literatura

Elektronički izvori:

UNESCO, Social and Human Sciences:

http://portal.unesco.org/shs/en/ev.php-URL_ID=1396&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

Službene stranice IPO-a:

<http://www.philosophy-olympiad.org/>

<http://www.philosophy-olympiad.org/doc/Statute.htm>

Službena stranica X. Međunarodne filozofske olimpijade:

<http://global-dialogue.com/ipo>

<http://global-dialogue.com/ipo/olympiadmain.htm>

Službena stranica XIII. Međunarodne filozofske olimpijade:

<http://www.filozofia.org.pl/ipo/>

<http://www.filozofia.org.pl/ipo/index2.html>

Službena stranica Filozofskog društva Italije:

http://www.sficalabria.it/ipo/ipo2006/ipo2006_index.htm

<http://www.sficalabria.it/ipo/ipo2000/ipoVIII.htm>
http://www.sficalabria.it/ipo/ipo2000/Rossi_essay.htm
<http://www.sficalabria.it/ipo/ipo2001/ipoIX.htm>

Službena stranica XV. Međunarodne filozofske olimpijade:

<http://www.wpd2007.org/>
<http://www.tfk.org.tr/>

Službena stranica XVI. Međunarodne filozofske olimpijade:

<http://www.ipo.arre.ro/>

Službena stranica argentinskog izaslanstva na IPO-u:

<http://www.olimfilo.org.ar>

Službena stranica austrijskog izaslanstva IPO-a:

<http://philoesay.at.gg/>

Službena stranica finskog izaslanstva IPO-a:

<http://www.feto.fi/>

Službena stranica grčkog izaslanstva IPO-a:

<http://www.doukas.gr/news/web6/web6f/syntheti/IB/ergasia/index.htm>

Službena stranica južnokorejskog izaslanstva na IPO-u:

<http://www.philosophiad.org/>

Službena stranica litavskog izaslanstva:

<http://www.olimpiados.lt/content/blogcategory/42/77/>

Službena stranica norveškog izaslanstva IPO-a:

<http://www.buf.no/nyheter/2006/?page=0720>

Službena stranica njemačkog izaslanstva na IPO-u:

<http://www.learn-line.nrw.de/angebote/essaywettbewerbphilolo>

Službena stranica švicarskog izaslanstva IPO-a:

<http://www.gymneufeld.ch/index.php?id=309>

Stranice dr. Ivana Koleva posvećene Međunarodnoj filozofskoj olimpijadi:

<http://www.ivankolev.com/A-%20Philosophy/Olympiad/Int-1993.htm>
<http://www.ivankolev.com/A-%20Philosophy/Olympiad/Int-1994.htm>
<http://www.ivankolev.com/A-%20Philosophy/Olympiad/Int-1994.htm>
<http://www.ivankolev.com/A-%20Philosophy/Olympiad/Int-1995.htm>
<http://www.ivankolev.com/A-%20Philosophy/Olympiad/Int-1996.htm>
<http://www.ivankolev.com/A-%20Philosophy/Olympiad/Int-1997.htm>
<http://www.ivankolev.com/A-%20Philosophy/Olympiad/Int-1998.htm>
<http://www.ivankolev.com/A-%20Philosophy/Olympiad/Int-1999.htm>
<http://www.ivankolev.com/A-%20Philosophy/Olympiad/Int-2000.htm>
<http://www.ivankolev.com/A-%20Philosophy/Olympiad/Int-2001.htm>
<http://www.ivankolev.com/A-%20Philosophy/Olympiad/Int-2002.htm>
<http://www.ivankolev.com/A-%20Philosophy/Olympiad/Int-2003.htm>
<http://www.ivankolev.com/A-%20Philosophy/Olympiad/Int-2004.htm>
<http://www.ivankolev.com/A-%20Philosophy/Olympiad/Int-2005.htm>

INTERNATIONAL PHILOSOPHY OLYMPIAD

Bruno Ćurko

The first International Philosophy Olympiad (IPO) was held in 1993 in Bulgaria. It was initiated by the Department of Philosophy at the University of Sofia, Bulgaria. It is held annually in the month of May in one of the participating countries. The Olympiad is endorsed by the International Federation of Philosophical Societies (FISP), the largest international association of its kind, in collaboration with UNESCO. In addition to popularising philosophy, the aims of IPO are encouraging critical, inquisitive and creative thinking, promoting philosophical thinking in science, art and social life, reflecting on the ethical problems of today's world, and encouraging intellectual exchanges amongst the young people of different countries with the purpose of promoting the culture of peace. The Republic of Croatia has been participating in IPO since 2007 (which was decided by the Executive Committee of the Croatian Philosophical Society in close collaboration with the Education Agency). The Olympiad has inspired a whole series of national competitions in philosophy around the world. This international competition is an excellent way to popularise philosophy amongst high school students.

Key words: *International Philosophy Olympiad, philosophy, popularising philosophy*